

2. Seminar

Pretvarjanje enot, masa in množina snovi,
število delcev, masni delež elementa v
spojini in izračun formule spojine

2. Seminar pri predmetu Kemija 1

Asist. Luka Ribič

Pretvarjanje enot

Navedene vrednosti pretvorite v zahtevane enote

1. 7,7 mol = _____ mmol
2. 5,7 kmol = _____ mol = _____ mmol
3. 2,0 μ A = _____ mA = _____ A = _____ kA
4. 1 bar = _____ Pa = _____ kPa
5. 273 K = _____ $^{\circ}$ C
6. 20 $^{\circ}$ C = _____ K
7. 9,2 g = _____ dag = _____ kg _____ t
8. 3,2 m³ = _____ L = _____ dm³ = _____ cm³
9. 0,6 ha = _____ m² = _____ km²

© Luka Ribič

Predpona			
znak	ime	vrednost	potenca
E	eksa	1 000 000 000 000 000 000	10 ¹⁸
P	peta	1 000 000 000 000 000	10 ¹⁵
T	tera	1 000 000 000 000	10 ¹²
G	giga	1 000 000 000	10 ⁹
M	mega	1 000 000	10 ⁶
k	kilo	1 000	10 ³
h	hekto	100	10 ²
da	deka	10	10 ¹
		1	10 ⁰
d	deci	0,1	10 ⁻¹
c	centi	0,01	10 ⁻²
m	mili	0,001	10 ⁻³
μ	mikro	0,000 001	10 ⁻⁶
n	nano	0,000 000 001	10 ⁻⁹
p	piko	0,000 000 000 001	10 ⁻¹²
f	femto	0,000 000 000 000 001	10 ⁻¹⁵
a	ato	0,000 000 000 000 000 001	10 ⁻¹⁸

Pretvarjanje enot

Navedene vrednosti izrazite z zahtevanimi enotami.

1. $2,2 \text{ m}^3 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ dL} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ cL} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mL}$

2. $2,5 \text{ g/mL} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ g/dL} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ g/L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ g/m}^3$

3. $9,6 \text{ g/L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ kg/L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ kg/mL}$

4. $5,1 \text{ kg/dm}^3 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ g/cm}^3 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mg/cm}^3$

5. $0,5 \text{ mol/L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mmol/L} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ kmol/cm}^3$

6. $3,20 \text{ h} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ min} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ s}$

7. $1,15 \text{ h} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ min} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ms}$

8. $68 \text{ mg/mL} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ kg/m}^3$

Veljavne (zanesljive) številke

Rezultate računskih nalog moramo ustrezno zaokrožiti. Števila oziroma rezultate zaokrožamo po pravilih za določanje veljavnih (zanesljivih) števk (mest).

1. Vse številke razen ničle so veljavne.

- Vrednost 3,24 kJ/mol ima 3 veljavne številke.

2. Številka nič, zapisana med dvema števkama, ki sta različni od nič je veljavna.

- Vrednost 7,02g ima 3 veljavna mesta, vrednost 4,00002 mg ima 6 veljavnih števk.

3. Številka nič zapisana na začetku vrednosti ni veljavna.

- Vrednost 0,043 mol ima 2 veljavni številki.

4. Številka nič, zapisana na koncu vrednosti je veljavna.

- Vrednost 4,2000 g/mL ima 5 veljavnih števk.

Veljavne številke

Vaja

Ugotovite število veljavnih števk v danih vrednostih.

2,0505050 g _____

0,106 mol _____

1,0005 mg _____

15,100 kg _____

4,202 g/mL _____

$3 \cdot 10^3$ g _____

$1,73 \cdot 10^{-3}$ bar _____

Veljavne številke

Vaja

Zaokrožite dane vrednosti na zahtevano število veljavnih števk

5 veljavnih števk	4 veljavne številke	3 veljavne številke	2 veljavni številki
11,3111			
0,080450			
0,24515			
$1,6117 \cdot 10^3$			

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

$$n = \frac{m}{M} \text{ [mol]}$$

n – množina snovi [mol]

m – masa snovi [g]

M – molska masa snovi [g/mol]

$$n = \frac{N}{N_A} \text{ [mol]}$$

N – število delcev [atomov, molekul, ionov, delcev]

N_A – Avogadrova konstanta [$6,02 \cdot 10^{23}$ /mol]

$$N = n \cdot N_A \text{ [atomov, molekul, ionov, delcev]}$$

Formule kemijskih spojin

DEFINICIJA

Relativna atomska masa A_r

Definirana je kot povprečje relativnih atomskih mas izotopov nekega elementa.

Pove nam kolikokrat je masa atoma nekega elementa večja od $\frac{1}{12}$ mase ogljikovega izotopa ^{12}C , ki ima 12 nukleonov.

Primer:

$^{15,999}\text{O}$ – Primer zapisa relativne atomske mase (A_r)

^{16}O – Primer zapisa masnega števila $\rightarrow$ pove nam skupno število nukleonov (A)

} $A_r \neq A$

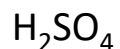
Formule kemijskih spojin

DEFINICIJA

Relativna molekulska masa M_r

Dobimo jo, če v molekuli elementa ali spojine seštejemo relativne atomske mase vseh atomov elementa ali spojine.

Primer:

Molekul žveplove (VI) kisline sestavljata dva atoma vodika (H_2), en atom žvepla (S) in štirje atomi kisika (O_4).

$$M_r(\text{H}_2\text{SO}_4) = 2 \cdot A_r(\text{H}) + A_r(\text{S}) + 4 \cdot A_r(\text{O})$$

$$M_r(\text{H}_2\text{SO}_4) = 2 \cdot 1,01\text{g/mol} + 32,07\text{g/mol} + 4 \cdot 16,00\text{g/mol} = 98,09\text{g/mol}$$

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

Koliko kalcijevih ionov je v 51 mg kalcijevega dihidrogenfosfata(V)?

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

Koliko molov je v 5,5 g natrijevega klorida? Koliko delcev je to?

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

V bakrovi rudi halkopiritu CuFeS_2 , ki vsebuje nečistoče, dobimo iz 2,50 kg rude 0,7 kg železa. Kolikšen masni delež bakra in kolikšni masni delež nečistoč je v tej rudi?

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

Izračunajte množino kisikovih atomov v 10 g cezijevega sulfata (IV) hepta hidrata.

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

Izračunajte maso vzorca (v mg), ki vsebuje $5,0 \cdot 10^{18}$ molekul arzenovega(III) oksida. Rezultat zaokrožite na 4 veljavne števke.

Masa snovi, množina snovi in število delcev snovi

Vaja

Določite pravo formulo spojine, ki vsebuje 22,43 % ogljika, 2,80 % vodika in 74,77 % broma. Molska masa spojine je 213,7 g/mol.